

Visual Learning Lab – Képi Tanulás Műhelye

VESZELSZKI ÁGNES

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest

Nyíri Kristóf, aki Benedek Andrással együtt megalapította a Visual Learning Lab kutatócsoportot, vetette fel a következőt: „A VLL tagjai nem alkotnak [egy] szubdiszciplínát; de talán törekedhetnének valamilyen valamiképpen konvergens elméleti irányba.” E célt is szolgálják a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen 2009 óta, immár hetedik éve működő Visual Learning Lab – Képi Tanulás Műhelye rendezvényei: a havonta megrendezett szemináriumszerű műhelyülések és az évente sorra kerülő nemzetközi konferencia is. E konferencia előadásainak válogatott és lektorált írásos változatai jelennek meg évről évre a Series Visual Learningben, a Peter Lang kiadó gondozásában.

Kulcsszavak: vizuális tanulás, kutatócsoport, műhely, konferencia, műhelyülés

Kezdetben vala a kép... A Biblia-parafrazeáló idézet (és folytatása) a műhely- és sorozatalapító Nyíri Kristóf 2016. júniusi *Elfelejtett képeleméletek* című műhelyelőadásában hangzott el, és *William Horton* *The Icon Book* (1994) című kötetéből származik. Nyíri akkor részletesen kifejtett tézise szerint „ritkák azok a híres szerzők, akiket olvasni a kortársak számára mintegy kötelező; és szűkek azok a szubdiszciplínák, amelyek művelői magától értetődően – ti. önérdemből és kötelezően – hivatkoznak egymásra. A VLL tagjai nem alkotnak ilyen szubdiszciplínát; de talán törekedhetnének valamilyen valamiképpen konvergens elméleti irányba”. E célt is szolgálják a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen 2009 óta, immár hetedik éve működő, Benedek András és Nyíri Kristóf alapította Visual Learning Lab – Képi Tanulás Műhelye rendezvényei: a havonta megrendezett szemináriumszerű műhelyülések és az évente sorra kerülő nemzetközi konferencia is. E konferencia előadásainak válogatott és lektorált írásos változatai jelennek meg évről évre a Visual Learning sorozatban, a Peter Lang kiadó gondozásában (*Benedek és Nyíri* eds. 2011; 2012; 2013; 2014; 2015).

A műhely tagjai legalább havonta találkoznak az előadásból és a felkért hozzászólásból álló szemináriumi alkalmakon. A VLL munkálkodásának fő tematikus csomópontjait (Nyíri áttekintéséből kölcsönözve) a kö-

vetkezők alkotják: ikonológia – ikon-téma a számítógépkorszakban – mentális képek (imagery debate) – képjelentés, képi hasonlóság, képigazság – képteológia – képregény – információvizualizáció – képprobléma a fogalmi metaforaelméletben és képi metaforák – gyermekrajz – taglejtésnyelv – empátia – motoricitás – vizuális retorika, vizualitás a retorikában – filmelméletek.

2016 tavaszi félévében öt előadásra került sor. Elsőként Ocztos István a budapesti tűzfalak felélesztéséről szóló művészeti-műszaki projektről beszélt. Ezt az alkalmat egy, a műhely múltját-jelenét és legfőképpen a jövőjét tárgyaló ülés követte. A következő hónapban állandó műhelytagunk, Sipos Júlia az újságírás új, a vizualitással kapcsolatos tendenciáit foglalta össze. Az ez alkalommal felkért hozzászóló Deli Eszter volt. Az előadás és a hozzászólás középpontjában a kép hitelességének kérdése állt. E félévben egy idegen (angol) nyelvű előadás került a programba. A Seton Hall University docense, *James Kimble* egy új fogalmat ismertetett: a *Trischa Goodnow* kollégájával együtt kidolgozott *invisuality* koncepcióját az *On the Margins of Perception: Toward a Theory of Invisuality* [Az észlelés határain: az „invisuality” elmélete felé] című előadásában. Az *invisuality* angol terminus magyarra nehezen fordítható, leginkább a *nem-láthatóság* magyarítás felel meg a jelentéstartalmának. Aczél Petra professzor igen

élénk és továbbgondolkodásra ösztönző vitát indított a résztvevők között a hozzászólásával. A legutóbbi szemesztert Nyíri Kristófnak a bevezetőben már említett, az elfelejtett képelméleteket összefoglaló, igen nagy ívű előadása zárta. Veszelszki Ágnes az előadás témájához illeszkedve a kép és nyelv kapcsolatát vizsgálta a nyelvészeti elméletek alapján. Műfaji újításnak számít, hogy a műhelyelőadások szerkesztett szövegei és a hozzájuk fűzött kommentárok a 2016-ban indított zöld füzetek sorozatban jelennek meg.

A 2015. novemberi konferencia fő címe – a hagyományoknak megfelelően – ismét egy

hármás alliterációra épült: Time – Truth – Tradition [idő – igazság – hagyomány]. A tanácskozáson elhangzott harminc előadás közül ezúttal tizenhatot válogattak be a 2016 őszen, a Visual Learning könyvsorozatban megjelenő kötetbe a szerkesztők. A cikkek négy fő tartalmi egységbe rendezhetők, és egy nagy ívre fűzhetők fel: a képiség elméleti kérdéseitől a vizuális retorika, illetve az online vizualitás témakörén keresztül juthat el az olvasó a tanulás-oktatás és vizualitás kapcsolatáig. Ha a kötet teljes anyagát egy kulcsszó-vizualizálásban divatos módszerrel szófelhőbe rendezzük, a következő csomópontok rajzolódnak ki (1. kép):

1. ábra: A Visual Learning sorozat hatodik kötetének főbb témái szófelhőben ábrázolva (a szerző saját munkája; a készítéshez használt szoftver: tagxedo.com)

Nyíri Kristófot 2016-tól Veszelszki Ágnes váltja a sorozatszerkesztőségben, a folytatógosság megőrzése érdekében a szintén műhelyalapító Benedek András professzorral dolgoznak együtt a jövőben (Benedek és Veszelszki eds. 2016). Nyíri professzor a Visual Learning Lab műhelyszemináriumai és az éves nagy konferenciák elméleti megalapozottsága érdekében a közös munkából továbbra is kiveszi a részét. A szerkesztők ezúttal is hálásan és tisztelettel köszönik Nyíri Kristóf kutatócsoport-alapító, sorozatindító és eddigi szerkesztői tevékenységét, lenyűgözően precíz, példaadó munkáját.

A Visual Learning Lab hagyománya tovább folytatódik: a műhely 2016-ban is megtartotta

nemzetközi konferenciáját, ezúttal a *Virtual – Visual – Veridical* [virtuális – vizuális – valós] fogalomhármás köré csoportosítva. Az évente megrendezett nemzetközi konferencián és a műhelyüléseken is minden érdeklődőt örömmel látnak a Visual Learning Lab tagjai.

Felhasznált irodalom

- Benedek, A., Nyíri, K. (2011, eds.): *Images in Language: Metaphors and Metamorphoses*. Series Visual Learning, vol. 1. Peter Lang, Frankfurt/M.
- Benedek, A., Nyíri, K. (2012, eds.): *The Iconic Turn in Education*. Series Visual Learning, vol. 2. Peter Lang, Frankfurt/M.

- Benedek, A., Nyíri, K. (2013, eds.): *How to Do Things with Pictures: Skill, Practice, Performance*. Series Visual Learning, vol. 3. Peter Lang, Frankfurt/M.
- Benedek, A., Nyíri, K. (2014, eds.): *The Power of the Image: Emotion, Expression, Explanation*. Series Visual Learning, vol. 4. Peter Lang, Frankfurt/M.
- Benedek, A., Nyíri, K. (2015, eds.): *Beyond Words: Pictures, Parable, Paradoxes*. Series Visual Learning, vol. 5. Peter Lang, Frankfurt/M.
- Benedek, A., Veszelszki, Á. (2016, eds.): *In the Beginning Was the Image. The Omnipresence of Pictures. Time, Truth, Tradition*. Peter Lang, Frankfurt/M.
- Horton, W. (1994): *The Icon Book. Visual Symbols for Computer Systems and Documentation*. John Wiley & Sons, Hoboken, NJ.
- W1 = A Series Visual Learning közösségi oldala: www.facebook.com/SeriesVisualLearning/
- W2 = A Visual Learning Lab weboldala: <http://vll.mpt.bme.hu/>

Visual Learning Lab – Workshop for visual Learning

“VLL members do not constitute [...] a sub-discipline; but they might as well put their efforts in a somehow convergent theoretical direction” – stated Kristóf Nyíri, co-founder of the research group, with András Benedek. This aim is pursued by the events of the Visual Learning Lab (VLL), organised by the Budapest University of Technology and Economics for seven years now since 2009: the monthly seminar-like workshops and the annual international conference. A peer reviewed selection of such conference papers is published every year in the Series Visual Learning by the Peter Lang publishing house. The tradition of the Visual Learning Lab continues: the 7th international conference was held in 2016 as well, this time focusing on the three concepts of virtual – visual – veridical.

Keywords: *visual learning, research group, lab, conference, workshop*

Veszelszki Ágnes (2017): Visual Learning Lab – Képi Tanulás Műhelye. *Gyermeknevelés*, 5. 1. sz., 188–190.